

MALACOLOGISCHE ERVARINGEN BIJ WENEN, APRIL 1963

Wil men de weinige tijd, die er op een vakantiereis met "andersdenkenden" voor verzamelen vaak overblijft, zo nuttig mogelijk kunnen besteden, dan is het noodzakelijk vooraf een aantal goede vindplaatsen te kennen. Alvorens naar Wenen te vertrekken schreef ik dan ook, op aanraden van de heer Neuteboom naar de heer Klemm, die mij dadelijk uitnodigde voor een bezoek. De ontvangst enkele weken later was bijzonder hartelijk. De heer Klemm bleek een zeer enthousiast malacoloog met een bijzonder indrukwekkende collectie en een hieraan evenredige ervaring als verzamelaar. Hij beschreef onder andere een met de auto gemakkelijk te maken dagtocht langs enkele interessante vindplaatsen. We hebben zijn raad gevolgd en er zeer zeker geen spijt van gehad, zoals uit het volgende moge blijken.

Van Wenen reden we naar het Zuiden, langs Wr. Neustadt naar Neunkirchen, waarna we bij Ternitz Westelijk het dal van de Sierningbach volgden tot het slot Stixenstein. Het smalle dal is bijzonder aantrekkelijk met zijn vele bochten en de bossen aan weerskanten van het kronkelend riviertje, dat herhaaldelijk vlak langs de weg loopt. Stixenstein was de eerste vindplaats, die bezocht werd. Het is de type-localiteit van Pagodulina pagodula principalis en Clausilia dubia schlechti, twee soorten die er dan ook niet zeldzaam zijn. Pagodulina werd langs de bosrand tussen bladeren verzameld, terwijl de karakteristieke Clausilia op de rotsen rondkroop. De molluskenfauna is verder erg rijk; in totaal werden 40 soorten gevonden, waaronder Acicula polita, Truncatellina claustralis, Orcula dolium en doliolum, Pupilla triplicata, Discus perspectivus, Vitrea subrimata, de fraaie-
Aegopsis -

Aegopsis verticillus, Daudebardia rufa, Graciliaria filograna, enz. Na Stixenstein werd doorgereden tot Puchberg, waar men een schitterend uitzicht heeft op de 2075 m hoge Schneeberg, die zijn naam alle eer aandeed.

Hierna ging het naar Bad Fischau, waar in de "Abfluss der Thermalquelle" Fagotia acicularis audebartii, Theodoxus prevostianus en de endemische Bythinella parreissii leven. "Enkele tientallen meters voorbij de hoofdingang van het Thermalbad een klein steegje inlopen, je komt dan bij het beekje dat uit het bassin stroomt bij een ongeveer 2 m breed strandje, waar men vaak de was schoonspoelt. Om Bythinella te verzamelen zand meenemen, niet van het mooie strandje, maar van tussen de grovere stenen, dat levert veel meer op". Het klopte schitterend ! Fagotia zat in de schaduw boven op de stenen in mooie grote lichtbruin tot zwarte exemplaren. Een drietal, toen levend meegenomen dieren kruipen ook nu nog in een jamptje in Breskens opgewekt rond. Ze hebben het dus als 5 maanden uitgehouden in normaal kraanwater, terwijl het water in Fischau onder andere sterk zwavelhoudend is en bovendien een vrijwel constante temperatuur van ongeveer 20° C heeft. Ze kruipen vaak omgekeerd hangend aan de wateroppervlakte en laten daarbij een slijmspoor achter, dat zo sterk is, dat ze, wanneer ze (zich laten) vallen, er soms aan blijven hangen, en dan dus, een kwart cirkel beschrijvend, tegen de wand van het glas terechtkomen. Van Bithynella werden enkele levende exemplaren gevonden op de stenen, die vlak langs het deel met sterke stroming liggen. Het opvallend rood gekleurde operculum was bij dit nog geen 2 mm grote slakje duidelijk te zien. Na indrogen verdwijnt de kleur helaas. Van Theodoxus had ik nog slechts enkele exemplaren gevonden, toen toevallig de eigenaar van het bad voorbij kwam. Hij informeerde eerst vriendelijk naar het gezochte, en bleek toen op de hoogte van de "seltene Schnecke". Op zijn aanraden liep ik 15 m verder naar het eigenlijke bad, een klein bassin in de openlucht, waar men het warme water aan de ene kant met kracht uit een rotswand naar boven ziet stromen. Het stroomt weer weg via een smalle halve buis en vormt dan verderop het beekje. In deze buis nu, waar de stroming zeer sterk was, zat Theodoxus talrijk op de wanden. Doordat de dieren, zodra ze eenmaal los waren, direct werden meegesleurd, was het erg moeilijk verzamelen. Opvallend was in het beekje nog het gemengd voorkomen van Ancylus fluviatilis en Acroloxus lacustris.

Van Fischau werd naar Vöslau gereden, waar het grote Thermalbad de type-localiteit is van de drie in Fischau verzamelde zeldzaamheden. Het was echter gesloten en om niet te veel tijd te verliezen gingen we verder naar Mödling, waar in de Klause de 80 jaar geleden door Tschapeck uitgezette Herilla bosniensis, op een grote Delima lijkend, nog steeds leeft. De Klause bleek met zijn rijke begroeiing, afgewisseld door witte kalkrotsen, bijzonder mooi. Het werd een even rijke vindplaats als Stixenstein. Herilla werd na enig rondklimmen in de rotswand tenslotte in een groepje op de kale steen aangetroffen. Opvallend is de zeer grote ademholte als het dier rondkruipt, wat overigens in gevangenschap niet vaak het geval is.

Met Mödling was de rondrit weer ten einde. Opnieuw bleek de werkelijk unieke ligging van Wehen. Er is geen stad in Europa met in zijn onmiddellijke omgeving zoveel verschillende landschapstypen. De hete steppe met zijn zoutmeren en schilderachtige dorpjes ten Oosten van de Neusiedlersee, de Neusiedlersee zelf, de Donauauen, het uitgestrekte Wienerwald, het golvende heuvelland in het Noorden en Schneeberg en Rax in het Zuiden. Flora en fauna moeten hier wel interessant zijn !

E. Gittenberger.